

6 PRIMÀRIA

REFORÇ I AMPLIACIÓ

Llengua

Fitxes de reforç

Fitxa 1	L'accent gràfic en les paraules agudes	3
Fitxa 2	L'accentuació de les paraules planes i esdrúixoles	4
Fitxa 3	L'accent diacrític	5
Fitxa 4	Els enunciats. Oracions i frases	6
Fitxa 5	Les vocals a i e àtones en els verbs	7
Fitxa 6	La o i la u àtones en els verbs	8
Fitxa 7	Tipus d'oracions	9
Fitxa 8	Les paraules homònimes	10
Fitxa 9	El parèntesi, les cometes i els dos punts	11
Fitxa 10	El nom: nucli del sintagma nominal	12
Fitxa 11	Consonants mudes a final de mot	13
Fitxa 12	Els complements del nom	14
Fitxa 13	Prefixos de negació i oposició	15
Fitxa 14	Prefixos cultes	16
Fitxa 15	La <i>ela</i> geminada	17
Fitxa 16	Les propietats textuais	18
Fitxa 17	Les consonants g/j	19
Fitxa 18	Tipus de verbs	20
Fitxa 19	Hiperònims i hipònims	21
Fitxa 20	Les grafies m/n	22
Fitxa 21	Les perífrasis verbals	23
Fitxa 22	Les grafies b/v	24
Fitxa 23	Els verbs regulars i irregulars	25
Fitxa 24	Ús de hi/i i ho/o	26
Fitxa 25	El complement directe	27
Fitxa 26	Alhora/a l'hora, aleshores/a les hores, <i>sinó/si no</i>	28
Fitxa 27	El complement indirecte	29
Fitxa 28	L'apòstrof en els pronoms	30
Fitxa 29	El complement circumstancial	31
Fitxa 30	Repàs de vocalisme	32
Fitxa 31	L'atribut	33

Fitxes d'ampliació

Fitxa 1	Preparem una enquesta	34
Fitxa 2	Treballem els camps semàntics	35
Fitxa 3	El llenguatge literari	36
Fitxa 4	Escrivim un text instructiu	37
Fitxa 5	Escrivim un reportatge	38
Fitxa 6	Els manlleus	39
Fitxa 7	La comèdia	40
Fitxa 8	Preparem una conferència	41
Fitxa 9	La biografia	42
Fitxa 10	La formació de verbs	43
Fitxa 11	La tragèdia	44
Fitxa 12	Practiquem l'estil directe i l'estil indirecte	45
Fitxa 13	Escrivim una carta formal	46
Fitxa 14	Els registres lingüístics	47
Fitxa 15	Treballem la novel·la	48
Fitxa 16	Fem una cançó	49
Fitxa 17	L'anàfora i la personificació	50
Fitxa 18	Creem una llegenda	51
Fitxa 19	L'al·literació i la inversió	52
Fitxa 20	Poesia. La rima	53
Fitxa 21	Mesurem versos	54
Fitxa 22	Treballem les estrofes	55
Fitxa 23	Fem una fitxa bibliogràfica	56
Fitxa 24	Treballem amb els diccionaris	57
Fitxa 25	Escrivim un article d'opinió	58
Fitxa 26	Treballem els mots incorrectes d'ús freqüent	59
Fitxa 27	El llenguatge no verbal	60
Fitxa 28	Les abreviacions	61

El quadern de **Reforç i Ampliació de Llengua 6** és una obra col·lectiva concebuda, creada i realitzada al Departament de Primària de Grup Promotor / Santillana sota la direcció de MARIA ÀNGELS ANDRÉS I CASAMIQUELA.

Text: Gemma Comas i Cortijo

Il·lustració: Jordi Baeza

Edició: Gemma Comas i Cortijo

Composició i muntatge: Serveis editorials track 20

Correcció: Anna Rius

© 2009 Grup Promotor / Santillana Educación, S. L.
Frederic Mompou, 11 (Vila Olímpica)
08005 Barcelona
PRINTED IN SPAIN

CP: 130623

Aquesta obra està protegida per les lleis de drets d'autor i la propietat intel·lectual correspon a Santillana. Als usuaris legítims només els està permès fer-ne fotocòpies per fer-les servir com a material d'aula. Està prohibida qualsevol utilització fora dels usos permesos, especialment si té finalitat comercial.

1

L'accent gràfic en les paraules agudes

Nom _____ Data _____

Recorda

Les paraules agudes s'accentuen si acaben en les terminacions -a, -e, -i, -o, -u, -as, -es, -is, -os, -us, -en, -in.

A l'hora de posar l'accent gràfic:

- La a sempre porta l'accent obert (˘): *aniràs*.
- La i i la u sempre porten l'accent tancat (´): *camí, oportú*.
- La e i la o porten accent obert si es pronuncien obertes: *sisè, això*, i tancat si es pronuncien tancades, com *només* i *meravellós*.

1. Separa en síl·labes les paraules i classifica-les segons l'accent.

- demà
- aniràs
- malson
- feliç
- Adrià
- dofí
- content
- cuiner
- cafè
- pagès
- infantil
- accés

amb accent gràfic		sense accent gràfic
obert	tancat	
_____	_____	_____
_____	_____	
_____	_____	
_____	_____	
_____	_____	
_____	_____	

2. Completa amb la vocal que calgui i accentua-les.

- esqu ___ s
- cab ___ s
- entrep ___
- balc ___
- monopat ___
- canç ___
- autob ___ s
- aix ___
- aqu ___
- Berl ___ n
- Par ___ s
- Llu ___ s

3. Escriu la paraula aguda accentuada corresponent a cada definició.

- El contrari d'*abans*: _____
- Primat de la mateixa família que l'*orangutan*: _____
- Acció d'educar: _____
- El contrari d'*ennuolat*: _____

2 L'accentuació de les paraules planes i esdrúixoles

Nom _____ Data _____

Recorda

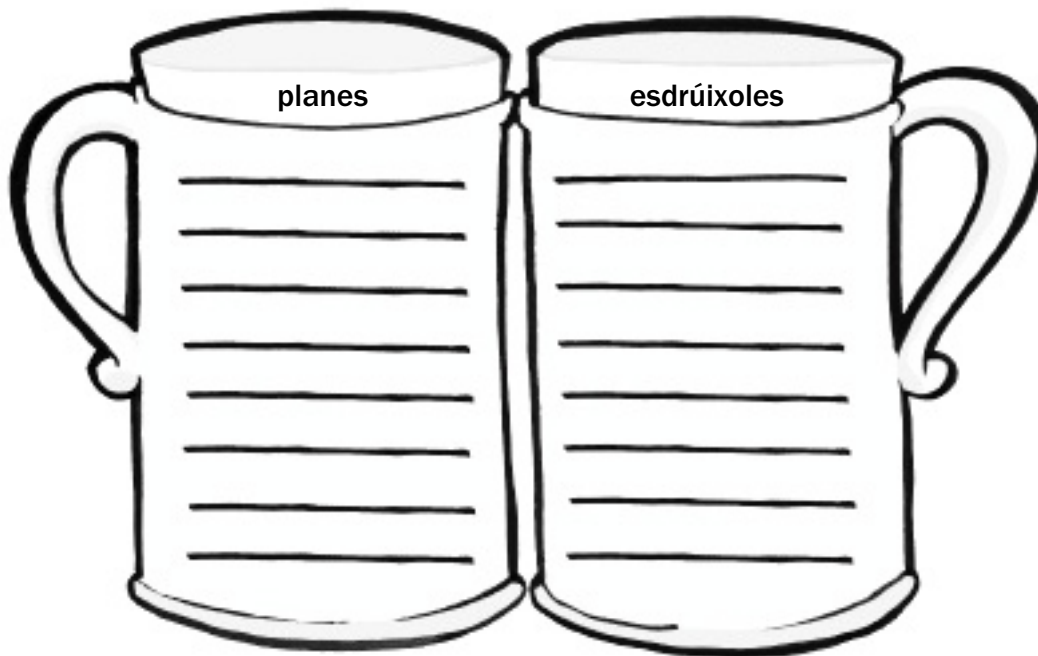
Les paraules **planes** s'escriuen amb accent gràfic sempre que no acabin en -a, -e, -i, -o, -u, -as, -es, -is, -os, -us, -en, -in.

Les paraules **esdrúixoles** s'escriuen sempre amb accent gràfic.

1. Completa amb la vocal tònica accentuada i separa les síl·labes d'aquestes paraules.

• fant__stica	• m__gic	• __nsia	• experi__ncia
• f__cil	• pr__ssec	• __ltim	• __lbum
• term__metre	• p__gina	• c__pia	• tel__fon
• pel·l__cula	• dif__cil	• hipop__tam	• sem__for

■ Ara, classifica-les:

2. Completa el text amb les vocals adequades. Accentua-les, si cal.

La N__ria i l'__lex s__n molt amics. Ella, la N__ria, sempre va amb sand__lies, diu que no li agrada dur els peus tapats. Aix__ s__, quan ha d'apretar a c__rrer, no sap com fer-s'ho. L'__lex s'est__ tot el dia enganxat al m__bil i a la seva c__mera digital, __s una mica pesadet... Per__ encara que sembli mentida, tenen una relaci__ molt especial.

Nom _____ Data _____

Recorda

L'accent diacrític s'usa per diferenciar dues paraules que s'escriuen igual, però que tenen significat diferent. La major part de les paraules que porten aquest tipus d'accent són monosíl·labes. Si una de les dues paraules que s'han de diferenciar és un verb, serà aquesta la que durà accent.

Davant del dubte, l'única manera de saber si una paraula porta accent diacrític o no és consultar el diccionari.

1. Relaciona cada dibuix amb la paraula corresponent:

dóna •

dona •

sol •

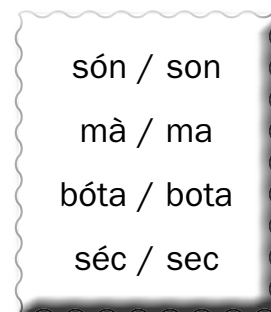
• sòl

• móra

• mora

2. Completa amb la paraula escaient del requadre:

- Hi té la _____ trencada, a fer sudokus.
- _____ germana és traductora.
- Té un _____ a la camisa, no l'ha planxada.
- Si _____ a la vora del foc no tinc tant de fred.
- Va omplir el porró amb el vi de la _____ .
- He de portat la _____ al sabater.
- Tinc una _____ que no m'aguanto.
- _____ amics inseparables.

3. Escriu una oració amb cadascuna de les paraules.

- ós: _____
- os: _____
- més: _____
- mes: _____
- bé: _____
- be: _____

Nom _____ Data _____

Recorda

Els **enunciats** són grups de paraules ordenades que tenen sentit complet dins la situació on es produeixen. N'hi ha de dos tipus:

- Les **oracions**, que tenen com a mínim una forma verbal conjugada.
Que hi ha algú?
- Les **frases**, que no tenen cap forma verbal conjugada. *Hola?*

L'**oració** és la unitat mínima de comunicació formada per un conjunt de paraules amb sentit complet i un verb en forma personal.

1. Escriu al costat de cada enunciat si és una frase o una oració.

• Digues. _____	• Interessant... _____
• Que vols postres? _____	• I tant! _____
• No ho trobo. _____	• Potser sí. _____

2. Subratlla les oracions.

• L'Eva espera l'autobús.	• Visc a Vilanova.
• El cotxe cuina un arròs a la cassola.	• Treballes massa.
• Llapis i demana paper.	• Atenció!

■ Ara, escriu els enunciats que no són oració al costat del motiu pel qual no ho són:

• No té sentit complet.	_____
• Les paraules estan desordenades.	_____
• No té verb.	_____

3. Escriu tres oracions i tres frases. Repassa prèviament les definicions i explica per què és cadascuna frase o oració.

Nom _____ Data _____

Recorda

En algunes zones de Catalunya, el so de les vocals a i e en posició àtona no es diferencia. És el so de la **vocal neutra**.

En els verbs cal tenir en compte el següent:

- Si la vocal neutra és la penúltima lletra, escriurem **-e** (*porten*), i si és l'última lletra, **-a** (*parla*).
- Si es troba enmig de paraula, buscarem una forma verbal en què la vocal corresponent sigui tònica (*acabava* → *acabo*).

Les formes verbals *vine*, *obre*, *omple* i *corre* s'escriuen amb **e** final, com també els infinitius de la 2a conjugació que acaben en **-re**, com *moure*.

En els verbs *jeure*, *treure* i *néixer* escriurem **a** si la síl·laba és àtona (*trauré*) i **e** si és tònica (*treus*).

1. Omple el buit amb la vocal corresponent i escriu una forma verbal on aquesta vocal sigui tònica.

• m ___ ngeu → _____	• t ___ mem → _____
• disfr ___ ssar-se → _____	• menj ___ → _____
• nav ___ gava → _____	• cas ___ n → _____

2. Completa amb la vocal adequada.

- Ompl ___ la gerra i la pos ___ a taula.
- Van creur ___ que si parl ___ ven fluixet ningú no es queixaria.
- Vin ___ i obr ___ l'ampolla de gasosa.
- L'Alba començ ___ a llegir el text. Però tothom parl ___ i no se sent res.
- Si visit ___ s en Pau, dón ___ -li records de part meva.
- Corr ___ que fas tard! Arrib ___ s l'últim a tot arreu...

3. Conjuga el present de *jeure*, de *néixer* i de *treure*.

- *jeure* _____
- *néixer* _____
- *treure* _____

6

La o i la u àtones en els verbs

Nom _____ Data _____

Recorda

En els verbs, la primera persona del singular del present d'indicatiu acaba en **-o**.

En la major part dels verbs hem de mirar la tercera persona del singular del present d'indicatiu per saber si hem d'escriure **o** o **u** en l'arrel del verb, perquè així sempre és tònica: *aturaré, atura*.

Els verbs *collir, cosir, tossir, sortir* i *escopir* s'escriuen amb **o** quan la vocal de l'arrel és àtona: *cosia, escopies...* i amb **u** quan és tònica: *surti, tusso...*

Els verbs *poder* i *voler* s'escriuen amb **o** quan la vocal de l'arrel és àtona: *volem, volia...* excepte quatre formes que no segueixen aquesta norma: *puguem, pugueu, vulguem, vulgueu*.

1. Conjuga el present d'indicatiu dels verbs següents:

cosir	collir	escopir	tossir	sortir
cus <u>o</u>				
	cull <u>s</u>			
		escup		
			tossim	
				sortiu

2. Completa amb o o u segons que convingui:

- Quan p__gueu parlar amb mi cinc minuts, m'aviseu.
- Esper__ no destorbar-te gaire.
- No v__lem que us impliqueu en aquest tema.
- P__den venir a la meva festa d'aniversari?
- C__nvidaré tots els meus amics.
- No s__rtis al carrer sol, espera'm.
- M'amag__ perquè no em trobin.

3. Escriu tres formes verbals amb o en posició àtona i tres amb u en posició tònica.

_____

_____

Nom _____ Data _____

Recorda

Segons la **intenció** de la persona que parla, l'oració pot ser:

- **declamativa:** serveix per afirmar o negar alguna cosa. Es tanca amb un punt final (*Avui estic cansada de debò.*)
- **interrogativa:** serveix per preguntar. Es tanca amb un signe d'interrogació (*Te'n poso, Helena?*)
- **exclamativa:** serveix per expressar sentiments. Es tanca amb un signe d'admiració (*Quines croquetes més grosses!*)
- **imperativa:** serveix per donar una ordre. Es tanca amb un punt final o amb un signe d'admiració (*Mengeu, que això es refreda.*)
- **dubitativa:** serveix per transmetre un dubte. Es tanca amb un punt final (*Potser no n'hi haurà prou per a tots.*)
- **desiderativa:** serveix per expressar un desig. Es tanca amb un punt final (*Vull que em faci cas.*)

1. Relaciona cada oració amb el tipus al qual correspon:

declamativa •	• Estic tan contenta!
exclamativa •	• Dóna'm la mà.
interrogativa •	• No he portat la llibreta.
imperativa •	• Potser hauries de venir amb mi.
dubitativa •	• Volen que els doni festa.
desiderativa •	• T'apuntes al cinema?

2. Escriu la intenció de cada tipus d'oració.

declamativa	
interrogativa	
imperativa	
dubitativa	
desiderativa	
exclamativa	

■ Escriu una oració de cadascun dels tipus.

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Nom _____ Data _____

Recorda

Dues paraules són **homònimes** quan es pronuncien o s'escriuen igual, però tenen significats diferents. Cal distingir entre:

- **homòfones**, si es pronuncien igual: *buit* (que no hi ha res) / *vuit* (el nombre).
- **homògrafes**, si s'escriuen igual: *set* (de beure) / *set* (el nombre).

1. Completa les oracions amb la paraula més adient.

- Van abaixar el _____ enmig dels aplaudiments del públic.
- No té bé el _____ i ha de portar plantilles.
- Era un _____ d'exclamació, el que hi havia.
- Aquell preciós animal blanc era un _____.
- Va agafar la _____ per anar a treballar al camp.
- Aquest noi és molt _____, mai no saps quina cara fer-li.

fals / falç
teló / taló
cigne / signe

2. Escriu l'homònim d'aquests mots i digues què significa cadascun.

paraula	significat	homònim	significat
fem	del verb fer	fem	adob per al camp
ball	_____	_____	_____
bell	_____	_____	_____
nou	_____	_____	_____
pop	_____	_____	_____
séc	_____	_____	_____

3. Escriu una oració amb cadascun dels mots on en quedi clar el significat.

- vaca: _____
- baca: _____
- compte: _____
- comte: _____

Nom _____ Data _____

Recorda

Els **parèntesis** s'utilitzen per fer un aclariment sobre el que estem explicant enmig d'una oració.

Les **cometes** es fan servir per:

- Reproduir textualment les paraules que ha dit una altra persona, o bé dites, refranys, etc.
- Citar un fragment d'un llibre, el títol d'un capítol, d'un conte, d'un poema...
- Utilitzar paraules a les quals donem un doble sentit.

Els **dos punts** es fan servir:

- Abans d'una enumeració.
- En els diàlegs, abans de la intervenció d'un personatge.
- Abans de citar paraula per paraula el que ha dit o ha escrit algú.

1. Relaciona cada oració amb l'ús de les cometes que s'hi fa.

Reproduceix textualment el que algú ha dit.

Cita un títol, un capítol un conte, un poema...

Indica que aquella paraula té doble sentit.

- Les teves amigues són molt «simpàtiques».
- Llegeix «La migració de les aus» i ja em diràs què t'ha semblat.
- I ell diu: «Si vols t'ho explico a l'hora de plegar».

2. Posa parèntesis allà on creguis que han d'anar.

- L'àcid acetilsalicílic l'aspirina és molt efectiu per al mal de cap.
- Els alumnes de cicle superior cinquè i sisè organitzaran el carnestoltes.
- Cada bienni període de dos anys es presenta un balanç dels resultats.
- Les illes Balears Mallorca i Menorca són les més grans.

3. Col·loca els dos punts on consideris que han d'anar.

- Has d'anar a la fruiteria i comprar pomes, taronges, mandarines i plàtans.
- El poeta va dir «Enyoraré la meva terra».
- La dependenta va preguntar –Quant n'hi poso? Ell va respondre –Dos-cents grams.

Nom _____ Data _____

Recorda

Recorda que un **nom**, amb determinants i complements o sense, forma un **sintagma nominal**, i que pot aparèixer en diferents llocs dins de l'oració.

El **nucli** del sintagma nominal és generalment un **nom** o un **pronomen** i pot anar acompanyat de determinants (det) i complements (CN). Entre els diferents elements del sintagma nominal ha d'haver-hi concordança de gènere i nombre (*les cadires blaves*).

1. Subratlla els sintagmes nominals de les oracions següents i encercla'n el nucli.

- La germana de l'Eva és infermera d'urgències.
- Nosaltres preparem les maletes.
- Aquell amic de la Iolanda va arribar tard a la celebració.
- Va deixar les ulleres de sol al cotxe.
- Un treballador del torn de nit va arribar tard.

■ Separa els components dels sintagmes nominals de l'activitat anterior.

determinants	nucli	complements
La	germana	de l'Eva
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

2. Ara, classifica'ls segons la funció que fan.

subjecte	altres funcions

Nom _____ Data _____

Recorda

Hi ha algunes consonants que no pronunciem a final de mot. És el cas de:

- La **p/b** després de **m**: *camp*, *tomb*.
- La **t/d** després de **n** o **l**: *Eudald*, *vinent*.
- La **r** en els infinitius i en alguns mots: *córrer*, *jardiner*.

Per saber si un mot acaba en consonant muda, en algunes paraules cal buscar-ne un derivat: *camp* → *camperol*.

1. Encercla els mots on no soni la r final.

• jardiner	• aprovar	• escollir	• gener
• anar	• cor	• venir	• amor
• solar	• dolor	• mar	• menjar
• construir	• sobrar	• taronger	• porter

2. Encercla la consonant final de mot i escriu una paraula derivada.

- invent _____
- destorb _____
- sòlid _____
- sort _____
- esvelt _____
- part _____
- estrip _____

3. Completa els espais amb la grafia corresponent:

- L'Eduar ___ estava malal ___, però esperava el metge pacientmen ___.
- Van ana ___ a fe ___ un tom ___ pel Pon ___ del Diable.
- Els del supermercat van portar mol ___ de menja ___.
- El mes vinen ___, el febre ___, estarem voltan ___ pel món.
- Únicament buscava una feina que no el deixés exhaus ___.
- La gespa del cam ___ de futbol s'ha anat deterioran ___.

Nom _____ Data _____

Recorda

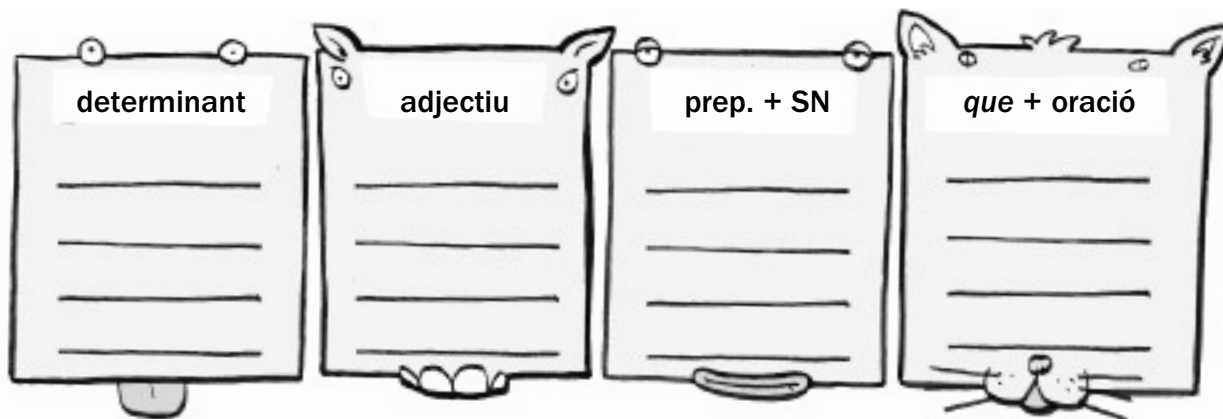
El **nom**, nucli del sintagma nominal, a més de poder anar acompanyat de determinants, pot portar **complements**.

Aquests **complements del nom** són de diferents tipus:

- **adjectius**: com *morena* i *innovador*.
- **prep. + SN**: com *de la Mar* o *d'aquella eina*.
- **que + oració**: com *que havia contractat* o *que havia trucat a la porta*.

1. Classifica els determinants i els complements dels sintagmes nominals destacats.

- La germana de l'Eva treballa a l'aeroport.
- Una noia alta em va donar el certificat de treball.
- L'oncle que m'havia regalat la caixa de pintures vivia a Sort.

2. Identifica les estructures dels sintagmes nominals destacats.

- Una cosina de la Berta viu a l'Empordà. _____
- El noi que no parava de ballar a la festa és l'Uri. _____
- Un avi simpàtic em va donar aquest llibre. _____
- La veïna que em trobo al replà es diu Rut. _____

3. Subratlla els sintagmes nominals i descriu-ne les estructures.

- Buscava la porta d'entrada. _____
- M'interessa la història de Catalunya. _____
- El botiguer de la cantonada és del meu poble. _____
- La persona que truqui primer rebrà un premi en metàl·lic. _____

Nom _____ Data _____

Recorda

Hi ha **prefixos** que tenen un valor d'oposició o negatiu. És el cas de **des-** (*desconegut*), **a-** (*anormal*), **anti-** (*antinatural*), **contra-** (*contraespionatge*), **in-** (*invariable*, *immadur*), **dis-** (*disconforme*).

1. Relaciona cada paraula amb un prefix i escriu el mot resultant.

• cansat	_____	• conegut	_____
• cobert	_____	• just	_____
• polític	_____	• mòbil	_____
• cicló	_____	• culpar	_____
• revolució	_____	• dir	_____

2. Completa les oracions amb la paraula contrària a la dels parèntesis.

- Vaig _____ el seu regal. (embolicar)
- Era una sala totalment _____. (simètrica)
- Vol mostrar la seva _____. (conformitat)
- Estic _____ els llagostins. (congelant)
- És una persona totalment _____. (feliç)
- Vaig seure en el seient més _____. (còmode)
- Aquell noi és un _____. (madur)

3. Amb ajut del diccionari, busca tres paraules amb cadascun dels prefixos que s'indiquen.

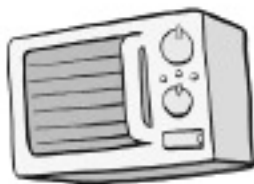
- des-: _____
- a-: _____
- anti-: _____
- contra-: _____
- in-: _____
- dis-: _____

Nom _____ Data _____

Recorda

Els **prefixos cultes** (*super- semi-, tele-, micro-, circum-...*) són partícules que s'adopten directament d'altres llengües, sobretot del llatí i del grec antic.

1. Escriu els noms corresponents als dibuixos:

_____

_____

_____

_____

■ Encercla el prefix de cadascuna de les paraules anteriors.

2. Relaciona les dues columnes i escriu la paraula resultant:

semi- •	• rojos	_____
cloro- •	• finalista	_____
biblio- •	• vivent	_____
infra- •	• teca	_____
super- •	• fil·la	_____
cal·li- •	• grafia	_____

■ Completa les oracions amb les paraules anteriors.

- La _____ dóna el color verd a les plantes.
- Ha millorat la lletra perquè ha fet _____.
- M'agrada agafar llibres i música de la _____ pública.
- Van detectar l'arma en passar la bossa pels _____.
- Va ser l'únic _____ de l'accident.
- Va quedar _____ al torneig d'escacs.

Nom _____ Data _____

Recorda

La **ela geminada** (l·l), la trobem en un munt de mots en català, però sovint no la pronunciem correctament, i això fa que tinguem dubtes a l'hora d'escriure-la. Recorda aquests casos:

- Les paraules que comencen per **al·l-** (*al·lèrgia*), **col·l-** (*col·lisió*), **il·l-** (*il·legal*).
- Les paraules que acaben en **-el·la** (*mortadel·la*), **-il·la** (*clorofil·la*) i **-il·lar** (*destil·lar*).

1. Omple els buits.

• co ___ eció	• parce ___ a	• a ___ egar	• i ___ egal
• co ___ egi	• Marce ___ a	• a ___ èrgica	• i ___ ícit
• co ___ ocar	• carave ___ a	• a ___ ucinar	• i ___ uminar

2. Omple els buits i escriu un oració amb cada parella de paraules.

- ce ___ ebrar, gori ___ es: _____
- cè ___ ula, libè ___ ula: _____
- e ___ aborar, desti ___ eria: _____
- parce ___ a, ga ___ ès: _____
- putxine ___ i, co ___ eció: _____
- satè ___ it, a ___ egrar: _____

3. Escriu les paraules corresponents a les definicions:

- Anul·lar, invalidar: _____
- El contrari de legal: _____
- El primat més gros de tots els simis: _____
- Entusiasme per alguna cosa: _____
- Substància que es troba a les plantes i que els dóna el color verd:
_____
- Poema en què el text forma un dibuix: _____
- De metall: _____

Nom _____ Data _____

Recorda

Perquè un **text** pugui comunicar un missatge complet, les idees expressades han d'aparèixer **ordenades** i tenir relació entre si. Aquesta propietat s'anomena **coherència**.

Els enunciats d'un **text** han d'estar relacionats entre si d'una manera **lògica** per **enllaços**, que poden ser adverbis, conjuncions, preposicions, etc. Aquesta propietat s'anomena **cohesió**.

Les paraules que s'utilitzen en un **text** han de ser **adequades** a la situació. Aquesta propietat del text s'anomena **adequació**. En una situació **formal** fem servir un llenguatge acurat, i en una situació **informal** fem ús d'un llenguatge menys elaborat.

1. Marca l'enunciat que sigui un text.

Irene,
Arribaré tard. No m'esperis desperta.
Albert

Busco un llibre de Narcís Oller. Bereno a les cinc. Demà no tinc classe. A partir de les deu, tinc molta son.

2. Completa el text amb els enllaços del requadre.

i

aleshores

però

quan

_____ vaig arribar a la festa encara hi havia molta gent. _____ vaig pensar que el millor era buscar l'Esteve _____ dir-li el que passava al més aviat possible. _____ l'Esteve ja no hi era.

3. Quin text correspon a una situació formal i quin a una d'informal? Per què?

El text ha d'expressar un missatge complet, les idees han d'aparèixer ordenades i tenir relació entre si.

Passo de la festa... A més, serà un pal. La penya que hi va s'haurien de dir «els toies», són més avorrits...

Nom _____ Data _____

Recorda

El so de les grafies **j** i **g** s'escriu **j** davant **a** (*jardí*), **o** (*joc*) i **u** (*just*) i **g** davant **e** (*gelat*) i **i** (*gimnàs*). Hi ha, però algunes excepcions:

- Escriurem **j** davant de totes les formes del verb *jeure* (*jauré*).
- Escriurem **j** a les paraules que continguin **-jecc-** (*injecció*) i **-ject-** (*objecte*).
- Escriurem **j** a *jeroglífic, jersei, jerarquia, majestat, jet, Jesús...*

1. Omple els buits amb g o j.

- alber ___ ínia
- ___ et
- ___ egant
- ___ oguina
- ___ esuïta
- ob ___ ecció
- ___ udici
- verti ___ en
- nete ___ a
- in ___ ectar
- ___ auríem
- ___ uràssic

2. Conjuga el present d'indicatiu dels verbs següents:

menjar	barrejar	passejar

3. Completa amb j o g.

- No és ___ ust que no ve ___ i ___ úpiter amb aquest telescopi!
- El pro ___ ecte el va portar al ___ utjat el mes de ___ ener.
- En ___ esús men ___ a ___ írgoles a la brasa.
- A les plat ___ es no hi feia calor, anàvem amb ___ ersei.
- Va donar la ___ oguina a la ___ emma, que ___ eia al sofà.
- Sa ma ___ estat vesteix informalment: porta un ___ ersei, texans i una ___ aqueta.

Nom _____ Data _____

Recorda

Els verbs que expressen accions i processos (*reparar, conduir...*) s'anomenen **predicatius** i són el nucli del predicat verbal (PV).

Els verbs *ser, estar* i *semblar* uneixen un subjecte amb una qualitat o un estat i s'anomenen **copulatius** o **atributius**. Són el nucli del predicat nominal (PN).

Els verbs predicatius es classifiquen en:

- **Transitius**, si necessiten un complement per completar el significat: *L'Aleix busca... → feina.*
- **Intransitius**, si no necessiten cap complement per tenir significat ple: *En Pau ha caigut.*

Els verbs que fan referència a fenòmens atmosfèrics (*llampegar, ploure, nevar, tronar, fer vent, etc.*) s'anomenen **impersonals**, perquè mai no tenen subjecte. Es conjuguen sempre en 3a persona del singular.

1. Escribe dos verbs impersonals i fes una oració amb cadascun.

---

2. Classifica els verbs de cada oració segons que siguin predicatius o copulatius. Indica el tipus de predicat que formen.

	pred./cop.	PN/PV

• En Pau treballa al forn.	_____	_____
• La Irene és rossa.	_____	_____
• Els jugadors semblaven esgotats.	_____	_____
• Els animals preparaven el jaç.	_____	_____

3. Digues si són verbs transitius o intransitius.

• L'Anna surt.	_____
• Arriba el tren de les sis.	_____
• Enganxo la peça que falta.	_____
• Explicàvem els problemes de matemàtiques.	_____

Nom _____ Data _____

Recorda

La paraula *moble* és un **hiperònim**: té un significat general i ampli que inclou el significat d'altres mots més concrets: *armari, llit, escriptori...*

Aquests últims són **hipònims**, és a dir, són paraules que tenen un significat més concret que el seu hiperònim.

1. Relaciona tots els hipònims amb l'hiperònim corresponent:

mocassí	oreneta	veler	embarcacions
perdiu	llanxa	sandàlia	calçat
cañoa	bota	gavina	
sabatilla	pardal	transatlàntic	ocells

2. Escribeu l'hiperònim corresponent:

- cadira, butaca, tamboret _____
- tassa, copa, got _____
- martell, tornavís, clau anglesa _____

3. Escribeu hipònims dels mots següents:

- instruments: _____
- flors: _____
- electrodomèstics: _____
- animals: _____
- coberts: _____
- vehicles: _____

Nom _____ Data _____

RecordaRecorda algunes normes per escriure la grafia **m**:

- Escriurem **m** davant de **b**, **p** i **m** (*bambú*, *tempesta*, *immens*).
- Escriurem **m** davant de **f** (*amfibi*) excepte en les paraules que comencen pels prefixos **con-**, **en-**, **in-** (*conferència*, *enfadar*, *infermera*).

Per escriure **n** recorda la norma següent:

- Escriurem **n** davant de **v** (*canvi*).

1. Completa amb m o n.

• bo ___ beta	• ti ___ bal
• à ___ fora	• i ___ flar
• e ___ but	• o ___ bra
• co ___ portar	• i ___ mortal
• i ___ formació	• e ___ viar
• co ___ fessar	• e ___ feinat

2. Tradueix les oracions següents al català:

- *No devuelve cambio.*
- *¿Traes la cuenta?*
- *El conde vive en un castillo inmenso.*
- *Ese asunto es tentador.*
- *Atraparon al presunto ladrón de ánforas.*

■ Encercla les paraules amb les grafies **m** o **n** en les posicions que es treballen.

3. Omple els buits amb les grafies m o n corresponents:

- La i ___ fermera està molt e ___ feinada amb els nadons.
- El va co ___ moure l'aplaudiment dels co ___ vidats.
- Lla ___ ps i trons al ca ___ p, feien del paradís un i ___ fern.
- E ___ mig de la si ___ fonia, es va produir l'explosió.
- Fa te ___ ps que hauria d'haver fet l'i ___ forme.

Nom _____ Data _____

Recorda

Les **perífrasis verbals** (*he de tenir, arribo a trobar*) són formes verbals formades per dos verbs amb un únic significat:

- Un verb **auxiliar** en forma personal (*he, arribo*), que aporta la informació pel que fa a la persona, el nombre, el temps i el mode.
- Un verb **principal** en forma no personal (*tenir, trobar*), que ens indica l'acció o l'estat que expressa la perífrasi.

De vegades, aquests dos verbs poden anar units per una preposició (*a* o *de*).

1. Encercla les perífrasis verbals de les oracions següents:

- En Pere està cansat d'esperar.
- Estava fent un treball de música.
- Havia de trobar un regal amb urgència.
- M'ha deixat un paquet a la porteria.
- S'acaben de veure l'Arnau i l'Íngrid.

■ Ara separa el verb principal de l'auxiliar.

verb auxiliar	verb principal
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

2. Localitza els verbs de les oracions següents i classifica'ls:

- Van a comprar el CD del concert.
- Vaig preparar un viatge pel Nil.
- Havia trobat un llibre fabulós per a l'Eva.
- Nosaltres no hem acceptat cap ajut econòmic.
- Vau fer tot el possible per l'oncle.
- Heu exhaurit el límit de la targeta.

perífrasi verbal

forma perifràstica

forma composta

Nom _____ Data _____

Recorda

Escrivim **b** davant **l** i **r**: **bl** (*població*), **br** (*cabra*).

- Escrivim **b** darrere **m** i **v** darrere de **n**: **mb** (*embolic*), **nv** (*envà*). Excepcions: *tramvia*, *circumval·lació*...
- En una mateixa família de paraules, si la paraula primitiva duu **p**, la derivada l'escrivim amb **b**; si la primitiva duu **u**, la derivada porta **v**: **p/b** (*sap/saber*), **u/v** (*nou/novetat*).
- Escrivim **v** a les terminacions de l'imperfet d'indicatiu: *cantava*, *ballàvem*, *jugàvem*..

Hi ha paraules que canvien de significat segons si s'escriuen amb **b** o amb **v**: *ball/vall*, *vena/bena*, *buit/vuit*, *beure/veure*, *bellesa/vellesa*...

1. Omple els buis amb b o v, segons convingui.

• intercan ___ i	• bom ___ olles	• ___ ricolatge	• in ___ ent
• pe ___ re	• can ___ i	• tom ___ arella	• am ___ ulància
• trobà ___ eu	• po ___ lació	• ___ raç	• ___ lanc

2. Escriu la paraula primitiva de cadascun dels mots següents i completa'n la derivada amb b o v:

• _____ : cla ___ ar	• _____ : ca ___ ut
• _____ : mo ___ iment	• _____ : llo ___ ató
• _____ : re ___ ut	• _____ : to ___ a
• _____ : ne ___ ada	• _____ : bla ___ or

3. Completa les oracions següents amb la paraula adequada:**vola/bola**

- Aquell ocell _____ molt ràpid.
- Llença la _____ de paper i va directa a la paperera.

vellesa /bellesa

- La seva _____ crida l'atenció allà on va.
- Volia viure una _____ reposada a la seva casa del poble.

vena /bena

- Va enganxar la _____ amb un tros d'esparadrap.

Nom _____ Data _____

Recorda

Els **verbs regulars** segueixen el model de la seva conjugació (1a, 2a o 3a).
Els verbs que no segueixen aquests models s'anomenen **irregulars**.

Les irregularitats principals poden donar-se en l'**arrel** (*beure, bec*)
o en la **desinència** (*estic*).

Els **verbs defectius** són els que no es poden conjugar en totes les formes.

1. Conjuga el present d'indicatiu dels verbs que tens a continuació:

• portar: *porto, portes, porta, portem, porteu, porten.*

• beure: *bec, beus, beu, bevem, beveu, beuen.*

• fer: _____

• venir: _____

• estar: _____

■ Quins són verbs irregulars? Per què?

Beure, _____

2. Escribeu la forma verbal que se't demana en cada cas:

• 1a persona del singular del present de subjuntiu d'*estar*: _____

• 2a persona del singular del present d'indicatiu de *caçar*: _____

• 3a persona del singular del present d'indicatiu de *moure*: _____

• 1a persona del plural de l'imperfet de subjuntiu de *seure*: _____

• 2a persona del plural del present de subjuntiu de *trencar*: _____

• 3a persona del singular de l'imperfet de subjuntiu d'*amagar*: _____

3. Completa amb els verbs defectius conjugats.

No _____ que vinguis, si _____ a bots

i barrals. Tampoc si _____ o si _____.

_____ molta gent que _____ venir a veure'm,

soler	caldre
nevar	haver-hi
ploure	pedregar

Nom _____ Data _____

Recorda

Els pronoms **hi** i **ho** es fan servir per substituir un complement del verb que trobarem en la mateixa oració o en la més propera. Així ens estalviem de repetir-lo.

Exemples: *Aniré a la botiga. M'hi acompanyaràs?*

Vull allò i penso comprar-m'ho.

En canvi, les conjuncions **i** i **o** enllacen dues paraules o grups de paraules.

Exemples: *Canta i balla.*

Véns o no véns?

1. Subratlla les paraules que es repeteixen en les oracions següents:

- M'ha comprat això. Demà em posaré això.
- Anirà al cine amb la Berta. Jo també aniré al cine.
- Aquí no ve ningú. Que no treballa ningú, aquí?
- En Joan és molt pesadet i en Jordi també és força pesadet.
- Aquell llibre és genial, però aquell altre encara és més genial.
- M'agrada navegar per Internet. A tu també t'agrada navegar per Internet?

■ Copia l'oració substituint la paraula repetida pel pronom corresponent.

---

2. Omple els buits amb la conjunció i o o segons que convingui.

- Mires la tele ___ fas els deures?
- L'Oriol és l'amo ___ un treballador de l'empresa?
- L'Aina ___ la Fina preparen les paperetes per a la votació.
- Jo no vindré al partit ___ el meu germà tampoc no podrà venir.

Nom _____ Data _____

Recorda

El **complement directe (CD)** és necessari perquè el sentit de l'oració sigui complet. Fixa't que en l'oració *L'Oriol farà el pastís*, sense el complement *el pastís* l'oració queda incompleta.

El **complement directe** és gairebé sempre un **sintagma nominal** que enllaça amb el verb sense cap preposició: *Sabia la lliçó de socials*.

També pot prendre les formes següents:

- La conjunció **que + oració**: *Sabia que vindries*.
- Un **pronomen feble (Ho sabia)**. Els pronoms febles que poden substituir el complement directe són: *el, la, els, les, en, ho, em, et, es, ens i us*.

1. Subratlla els complements directes de les oracions següents:

- L'Anna porta un llibre de butxaca.
- M'han donat tres quilos de pomes.
- L'Oriol vol que fem la festa divendres.
- En menjo cada dia per esmorzar.
- Ho prepara amb molta cura.
- Ja sé que no vindrà.

■ Analitza les estructures i classifica-les:

sintagma nominal	que + oració	pronomen feble
_____	_____	_____
_____	_____	_____

2. Substitueix cada complement directe pel pronomen feble corresponent i escriu l'oració resultant.

- Compra flors. _____
- Posa les olives. _____
- Neteja el cotxe. _____
- Diu que no vol venir. _____
- Demana els segells. _____
- Busca la màquina. _____

26 Aleshores/a les hores, alhora/a l'hora, si no/sinó

Nom _____ Data _____

Recorda

- Escrivim l'adverbi **aleshores** quan volem dir «llavors, en aquell moment» o «en aquest cas»: *Aleshores em vaig girar; No t'agrada? Aleshores no t'ho mengis.*
- En canvi, **a les hores** és la mateixa expressió que «a l'hora», però en plural: *Pren la medecina a les hores que t'ha dit el metge.*
- Escrivim l'adverbi **alhora** quan volem dir «al mateix temps»: *Es van posar a cantar tots alhora.*
- En canvi, **a l'hora** és una expressió formada per una preposició, un determinant i un nom i indica a quina hora (temps): *Hi aniré a l'hora indicada.*
- Escrivim **si no** quan posem una condició negativa: *Si no et portes bé no anirem al cinema.*
- Escrivim **sinó** quan volem negar una cosa que s'ha dit anteriorment i afirmar-ne una de nova: *La mare em va dir que allò no era un bassal, sinó un llac.*

1. Omple els buits amb la paraula adequada.

sinó/si no

- No ballaré _____ balles tu amb mi.
- No m'agrada el cafè amb llet, _____ sol.

aleshores/a les hores

- Recorda que t'has de prendre el xarop _____ dels àpats.
- _____ vam decidir d'anar a França.

alhora/a l'hora

- Ara hem de fer força tots _____.
- Ens trobarem _____ que vulguis.

2. Escriu una oració amb cada mot o expressió on quedi ben clar el significat que té.

sinó/si no

- _____
- _____

aleshores/a les hores

- _____
- _____

alhora/a l'hora

- _____
- _____

Nom _____ Data _____

Recorda

El **complement indirecte** (CI) indica la persona que rep l'acció expressada pel verb. És sempre un complement del verb que va encapçalat per la preposició **a** (excepte quan és un pronom feble). La seva estructura pot prendre formes diferents:

- **prep. + SN** (amb complements o sense): *Porta el sobre a l'encarregat.*
- **prep. + qui + oració**: *Entrega la feina a qui li han indicat.*
- **prep. + pronom**: *Dóna-ho a ella.*
- **pronom feble**: *Li faig el sopar.*

Els pronoms febles que poden substituir el **complement indirecte** són: *li* (per al singular) i *els* (per al plural).

1. Localitza els complements indirectes de les oracions següents:

- Els dóna a la germana de l'Olga.
- Deixo el cotxe a qui el necessita.
- Envia-li el ram a ella!
- Escriu un correu electrònic a qui li ha enviat l'acudit.
- Li demana el telèfon.
- Porta un ram de flors a la Maria.
- Els guardava una plata de macarrons.

■ Ara, classifica'ls segons l'estructura que tenen.

- prep. + SN _____
- prep. + *qui* + oració _____
- prep. + pronom _____
- pronom feble _____

2. Subratlla els complements indirectes i torna a escriure l'oració substituint-los pels pronoms corresponents:

- L'Ariadna compra el pastís al forner. _____
- No venen alcohol als menors. _____
- Atorguen el guardó a qui s'ho mereix. _____
- Faig el dinar al meu fill. _____

Nom _____ Data _____

Recorda

La forma dels pronoms canvia segons la seva posició o si es combinen amb un altre pronom. Tots tenen formes apostrofades. Fixa't en les formes dels pronoms segons si van davant o darrere del verb.

davant de verb en consonant	davant de verb en vocal o h	darrere de verb acabat en vocal	darrere de verb acabat en consonant o u
em	m'	'm	-me
et	t'	't	-te
es	s'	's	-se
ens	ens	'ns	'ns
el	l'	'l	-lo
la	l'/la	-la	-la
els	els	'ls	-los
les	les	les	-les
en	n'	'n	-ne

1. Omple els buits amb la forma corresponent del pronom que hi ha entre parèntesis:

- _____ amaga darrere dels llibres. (el)
- _____ ha demanat un munt de coses. (em)
- No _____ envejo res, d'aquell personatge. (en)
- _____ havien avisat, però no en va fer cas. (la)
- _____ estalviarà molts diners gràcies a l'Elsa. (es)

2. Torna a escriure les oracions, però amb el verb amb imperatiu. Fixa't en l'exemple.

- Has de portar-me. *Porta'm.* _____
- Has de llegir-la. _____
- Has d'animar-te. _____
- Has de prepara-ne. _____
- Has de servir-lo. _____

3. Separa els mots, posa els apòstrofs i escriu una oració on aparegui cada expressió.

- ajudam _____
- tescoltaran _____
- arrossegals _____

Nom _____ Data _____

Recorda

El **complement circumstancial** és un complement que acompanya el verb i que aporta a l'oració informació de **lloc, temps, manera, quantitat, afirmació, negació, companyia, instrument...**

El **complement circumstancial** pot presentar estructures diferents:

- **adverbi:** *Hi aniré **ràpidament**.*
- **locució adverbial:** *Va acabar la feina **a corre-cuita**.*
- **SN:** ***Aquesta setmana** no vindrà.*
- **prep. + SN:** *Seu **a la cadira**.*
- **pronom feble:** ***En** vénen (de Mallorca).*

Els **pronoms febles** que poden substituir el complement circumstancial són **hi** i **en**.

1. Subratlla els complements circumstancials i digues de quin tipus són i quina estructura tenen.

Va tallar el tronc amb la serra. •	• lloc	adverbi
Aquesta tarda treballo al forn. •	• temps	SN
Hi van (a Manresa). •	• manera	locució adverbial
Caminen molt a poc a poc. •	• quantitat	
L'Eva menja molt. •	• companyia	prep. + SN
Va anar al Carib amb la seva germana. •	• instrument	pronom feble

2. Escriu complements circumstancials del tipus que s'indiquen.

- Treballava _____ al forn. (companyia).
- Va anar _____ a comprar. (lloc).
- Menja _____. (quantitat).
- Fa el forat _____. (instrument).

Nom _____ Data _____

Recorda

Una síl·laba és cadascun dels grups de sons en què està dividida una paraula. Quan una paraula té més d'una síl·laba, sempre n'hi una que es pronuncia més forta que les altres. És la síl·laba tònica. La resta, que es pronuncien més fluix, s'anomenen **àtones**.

La vocal **a** sempre porta accent obert. Les vocals **i** i **u** sempre porten accent tancat. Les vocals **e** i **o** poden portar accent obert o tancat segons la pronunciació.

En una gran part del territori català, les vocals **a** i **e** en síl·laba àtona es pronuncien amb una vocal neutra. El mateix passa amb les vocals **o** i **u** en síl·laba àtona, que es pronuncien sempre **u**.

1. Completa amb la vocal accentuada.

- dof ___
- canç ___
- end ___ via
- m ___ bil
- inform ___ tica
- helic ___ pter
- gaireb ___
- fr ___ gil
- caf ___
- m ___ quina
- verd ___ s
- hist ___ ria

2. Omple els buits amb a o e i busca un mot de la mateixa família per saber quina vocal cal escriure en cada cas.

- cast ___ ller: _____
- caf ___ tera: _____
- ll ___ tera: _____
- pap ___ ret: _____
- d ___ ntal: _____
- s ___ ler: _____
- rasp ___ llet: _____
- cost ___ llam: _____

3. Omple els buits amb o o u.

- Es va posar a esc ___ mbrar el pati, tot i que feia un dia molt cal ___ rós.
- Van recollir les j ___ guines i van parar taula per s ___ par.
- El pl ___ gím suau queia sobre la p ___ mera i en netejava les fulles.
- Vol rec ___ rdar com era aquell guisat de carn on se s ___ cava tant.
- Van ad ___ bar el camp del c ___ stat del meu en un moment.

Nom _____ Data _____

Recorda

El complement del verb copulatiu s'anomena **atribut**. L'atribut presenta diferents estructures:

- **SN:** *L'Arnau és metge de capçalera.*
- **adjectiu:** *L'Ester està avorrida.*
- **prep. + SN:** *La fruita semblava de cera.*
- **que + oració:** *Aquest cotxe sembla que sigui de joguina.*
- **pronom feble:** *Ell està content, i tant que ho està.*

Els pronoms febles que poden substituir l'**atribut** són: *el, la, els, les, en* i *ho*. **En** només substitueix l'atribut format per un adjectiu quantificat (*No és gens elegant*): *No n'és gens*.

1. Subratlla els atributs de les oracions que tens a continuació i classifica'ls:

- Aquell actor semblava de pedra.
- En Joan sembla que vol dinar aviat.
- El premi és un trofeu de plata.
- De cap manera, no ho és.
- La Maria està cansada.

- **SN** _____
- **prep. + SN** _____
- **que + oració** _____
- **adjectiu** _____
- **pronom feble** _____

2. Relaciona les oracions amb el pronom corresponent i fes-ne la substitució:

el •	• En Jan és molt simpàtic.	_____
la •	• Els joves eren els seus amics.	_____
els •	• Les guanyadores són les meves germanes.	_____
les •	• Aquell noi serà el campió.	_____
en •	• El seu veí era d'Anglaterra.	_____
ho •	• La Consol és la pediatra.	_____

2

Treballem els camps semàntics

Nom _____ Data _____

1. Encercla les paraules que fan referència al camp semàntic de la construcció.

pis arbre guix llibreta riu pintar bany **FUSTA**
 rajola fulla enguixar ciment cuina
 enrajolar menjador finestra masia aspirador torre
 fatigat envernissar casa ceba
 taronja

2. Ara, classifica les paraules que has seleccionat a l'activitat anterior en:

tipus d'habitatge	parts de l'habitatge	materials de construcció	accions per construir

3. Escriu paraules del camp semàntic dels aliments tot classificant-les en:

verdures	
fruites	
carns	
peixos	
cereals	
fruits secs	

- Si se t'acudeixen més apartats que es puguin afegir al camp semàntic dels aliments, escriu-los.

Nom _____ Data _____

1. Llegeix el poema i respon.

PERQUÈ HAS VINGUT

Perquè has vingut han florit els lilàs
 i han dit llur joia
                   envejosa
                           a les roses:

mireu la noia que us guanya l'esclat
 bella i pubilla, i és bruna de rostre.

De tant que és jove enamora el seu pas
 –qui no la sap quan la veu s'enamora.

Perquè has vingut ara torno a estimar:
 diré el teu nom
                   i el cantarà l'alosa.

JOAN SALVAT-PAPASSEIT

- Hi apareixen paraules que no són d'ús corrent? Quines? Què signifiquen? Utilitza el diccionari.

- Hi ha alguna personificació? Quina?

- On diu que la noia de la qual es parla és morena de pell? Copia-ho i encercla l'adjectiu que significa *morena*.

- Hi ha un personatge que parla en primera persona. Qui creus que és?

6

Els manlleus

Nom _____ Data _____

1. Fes servir el diccionari etimològic o el de l'Enciclopèdia (pots fer-ho a Internet a www.grec.net/home/cel/dicc.htm) per relacionar cada manlleu amb la llengua d'on prové.

alcalde •		• crisi
guanyar •		• ganivet
mítig •		• albergínia
curandero •		• drama
buscar •		• entrecot
piano •		• partitura
menú •		• tennis

■ Ara, escriu una oració amb cadascun dels manlleus.

Nom _____ Data _____

1. Llegeix aquest text teatral i respon:

EL MALALT IMAGINARI

TONETA, vestida de metge.

TONETA: Doneu-me el vostre pols. Vejam, doncs, a bategar com cal! Ah!, jo us faré bellament anar com us pertoca. Ui!, aquest pols fa l'impertinent: massa veig que no em coneixeu encara. Qui és el vostre metge?

ARGAN: El senyor Purgon.

TONETA: Aquest home no està inscrit a la meva llibreta entre els grans metges. De què diu que esteu malalt?

ARGAN: Diu que és el fetge, i d'altres diuen que és la melsa.

TONETA: Tots plegats són uns ignorants. És del pulmó que esteu malalt.

ARGAN: Del pulmó?

TONETA: Sí. Què sentiu?

ARGAN: De tant en tant sento mal de cap.

TONETA: Justament, del pulmó.

ARGAN: Em sembla de vegades que tinc un vel davant els ulls.

TONETA: El pulmó.

ARGAN: De vegades em fa mal el cor.

TONETA: El pulmó.

ARGAN: De vegades sento cansament en tots els membres.

TONETA: El pulmó.

MOLIÈRE

- Quina situació es presenta? _____
  - Creus que la Toneta és metge de debò? Per què? _____
_____
  - Què té de còmic, el text? _____
  - Què ens diu el títol? Quin to té? _____
- Després de treballar el text, com definiries la comèdia?

_____

_____

_____

Nom _____ Data _____

1. Tria un d'aquests personatges per escriure'n la biografia.

■ Completa les oracions següents:

- Va néixer l'any _____ a _____.
- La seva família es dedicava a _____, però ell/ella va estudiar _____ a la universitat de _____.
- Va començar a destacar en _____ als _____ anys.
- L'any _____, amb _____ anys, va rebre el/la _____.
- Va morir als _____ a _____.

■ A partir de les oracions que has completat, escriu la biografia.

Blank writing area with horizontal lines for the biography.

Nom _____ Data _____

1. Relaciona les paraules amb prefixos i sufixos per crear verbs. Si cal, pots fer servir el diccionari. Escriu els resultats a les pautes.

a- en- (em-) es- -ificar	simple fàcil petó groc sistema accent cantell flux petit cap motlle èmfasi marc metzina màscara ranci	-ar -ir -ejar -egar -itzar

■ Tria cinc dels verbs i escriu una oració amb cadascun.

Nom _____ Data _____

1. Llegeix aquest text teatral i respon:

ANTÍGONA

ANTÍGONA: El vent allunya la pluja, les estrelles miren tota la nit. Semblen els ulls de locasta, multiplicats innumbrables i potents, que esperen des del misteri. Ella preferia Etèocles, però aquest cos és, tanmateix, el del seu altre fill. Jo el vestia jo el despullava, de petit, i el bressolava perquè s'adormís. M'agafava les trenes i em feia mal... Allunya els ocells! La nit passa de pressa, aviat Tebes es despertarà. Ulls, ara no mireu. Que la terra colgui aquests trossos. On és la teva força, Polinices, el més estimat de tots els joves de Tebes, on és el teu coratge causant de batalles, mal aconsellat? Si no purificat per les flames, que almenys la terra t'aculli, mentre et guien per la foscor els ulls de locasta.

EUMOLP: Els guardes s'han desvetllat i ens volten. Escapa't, Antígona.

ANTÍGONA: Tant se val. Ja és tard. És inevitable que ens deturin.

EUMOLP: Corre, et conduiré. Ni l'indret ni la nit no tenen secrets per a mi. Salva't.

ANTÍGONA: No ho desitjo. D'altra banda, qui defugiria la vigilància del rei? Apressem-nos a comparèixer davant Creont.

(ANTÍGONA i EUMOLP van a l'encontre dels guardes, mentre cau a poc a poc el teló).

SALVADOR ESPRIU

- Qui proposa a qui que s'escapi? _____
- Què respon ella? Per què? _____
- A la primera i a l'última línia de la primera intervenció d'Antígona hi ha una figura retòrica. Quina és? _____
- Quin adjectiu es fa servir per indicar que el final de la història no es pot canviar? Recordes quin final li espera, a Antígona? _____

_____

■ Després de treballar el text, com definiries la tragèdia?

_____

_____

_____

_____

Nom _____ Data _____

1. Completa el text que tens a continuació en estil indirecte:

L'Anna em va dir que em trucaria a les deu i jo li vaig contestar que a aquella hora no em trobaria. Ella em va preguntar per què i jo li vaig respondre que ella no n'havia de fer res, del que jo feia o deixava de fer...

_____

_____

_____

_____

_____

■ Converteix-lo ara en un text en estil directe.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

13

Escrivim una carta formal

Nom _____ Data _____

1. Escriu una carta formal, però abans respon:

- Qui l'envia? Signarà només amb el seu nom o explicitarà també el seu càrrec?

_____

- A qui va dirigida? _____

- Quin lloc i quina data hi figuraran? _____

- Quina salutació hi haurà? _____

- Quin comiat? _____

- Quin serà el motiu de la carta? _____

■ Ara, amb tota la informació anterior, escriu la carta.

A large rectangular area with a decorative diamond-patterned border, containing ten horizontal lines for writing a formal letter.

Nom _____ Data _____

1. Fixa't en les dues situacions i digues quin text correspon a cadascuna.

–Senyor Pous, segui, segui.
 –Gràcies.
 –Així que vostè és el que ve recomanat per la senyora Mateu, del departament comercial, oi?
 –Sí. Ella i jo vam treballar plegats a Sineon, una empresa d'il·luminació.

–Passa'm el paper.
 –Ni ho somiïs, és meu.
 –Que fort! Sort que som amics, no? Mira que et passes...
 –Només és un paperet i, quina casualitat, és meu, me l'ha passat la Mar a la classe de mates i la profe no ens ha enganxat...

2. Quin text està escrit en un registre estàndard i quin en un registre col·loquial?
 Raona la resposta.

---

3. Tria un dels dos textos i escriu-ne una continuació.

Nom _____ Data _____

1. Tria una de les imatges que t’haurà d’inspirar a l’hora d’escriure la lletra d’una cançó i respon:

- El tema de la meva cançó és _____
- La tonada de la meva cançó serà (recorda que has d’adaptar la teva cançó a la melodia d’alguna que sigui coneguda) _____
- El que vull transmetre és _____
- Ara escriu la cançó. Comença en un full a part, o a la part del darrere d’aquest, i no copiïs la lletra fins que no sigui definitiva.

Blank writing area with horizontal lines.

Nom _____ Data _____

1. Identifica l'anàfora i la personificació en els versos següents:

La lluna m'observa
des d'un cel estrellat
m'escolta atenta,
en fa el posat.
La lluna somriu
i jo em sento viu.

Treballen les abelles,
no saben descansar,
treballen per donar-los
la mel que han de menjar.
Treballen i treballen
sense mai parar.

2. Ara escriu uns versets que continguin una anàfora i uns que continguin un personificació.

---

3. Pots unir-los per formar un petit poema? Atreveix-t'hi!

Nom _____ Data _____

1. Escriu una llegenda. Respon les qüestions següents:

- On succeirà? _____
- Qui en seran els protagonistes? _____
- Quin conflicte provocarà el desenllaç? _____
- De quin lloc o tradició en serà la llegenda? _____

Area for writing the legend, enclosed in a dashed border with horizontal lines for writing.

Nom _____ Data _____

1. Digues en quin dels dos requadres hi ha una al·literació i en quin una inversió. Raona la resposta.

La llauna del Lluc va caure al llac mentre ell mirava la lluna.

Seguida queia sense parar la pluja.

2. Ordena les paraules de l'oració que correspon a la inversió.

_____

3. Ara, escriu una al·literació i una inversió. Fes tantes proves com et sigui necessari i escriu les versions definitives als marcs que tens tot seguit:

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Nom _____ Data _____

1. Escriu dues paraules que rimin en assonant i dues en consonant amb les que tens a continuació:

	rima assonant		rima consonant	
casa	_____	_____	_____	_____
jardins	_____	_____	_____	_____
lluna	_____	_____	_____	_____

- Ara, tria quatre paraules que rimin i escriu-hi uns versets.

---

2. Subratlla la rima en el poema que tens a continuació i enllaça amb una clau els versos que rimem entre ells.

CANÇÓ DEL PAS DE LA TARDA

Entra la tranquil·la tarda
pel fosc camí de la mirada.

Enllà del mar ben treballat
pels bous del sol, endins del blat,
quan més perfecta mor la flor
a l'aire lleu, pel gran dolor
d'aquest camí de la mirada,
se'n va la tranquil·la tarda.

SALVADOR ESPRIU

- Quin tipus de rima és? Per què?

Nom _____ Data _____

1. Mesura els versos del poema que tens a continuació. Separa les síl·labes amb una ratlla vertical i marca les sinalefes.

XXIV

La meva ànima i el meu cos
s'han refet prop de tu, estimada,
oh port fondo en illa salvada,
santuari en boscatge clos.

En vent de sempre i els seus plors
que dolçament, amb quina onada
tan pura, a la fi humiliada,
m'han dut al cor del teu repòs!

T'he adorat perquè fossis dea,
t'he callat per sentir-te idea
en la llum dels versos antics.

Tan clara al lluny i, prop, tan cara!
La ment que et pensa sembla avara
i el món, repetint-se, prolix.

CARLES RIBA, *Salvatge cor*

■ Ara, respon:

- Quants versos té el poema? _____
- En quantes estrofes? De quants versos cadascuna? _____
- Hi ha rima? Assonant o consonant? _____
- Assenyala els versos que rimen entre ells posant-hi la mateixa lletra minúscula (a, b, c...).
- Copia les paraules que rimen entre elles per parelles.

Nom _____ Data _____

1. Llegeix el poema i respon:

FESTA

Avui només escric deliri
 I després la paraula amant,
 Perquè aquest rimi amb brillant,
 I el primer amb l'adjectiu assiri.

Ara aquí poso serenata;
 Tal és el vers; avui només
 Escric la paraula congrés,
 I acabarà l'estrofa plata.

Començo amb el teu nom Victòria
 I continuo, que avui
 Només escric els pronoms tu i
 Jo. Posa un mot que et plagui en òria.

Amor, avui només t'escric
 Per tal que escric rimi amb pessic.

JOAN BROSSA

- Quantes estrofes té el poema?

- De quants versos cadascuna?

- Coneixes el nom d'aquests tipus d'estrofes?

- Hi ha rima? Consonant o assonant?

- Quins versos rimen entre ells? Copia les paraules que rimen aparellades.

Nom _____ Data _____

1. Agafa el llibre que estiguis llegint ara mateix o un de la biblioteca i cerca'n tota la informació següent:

Autor/a: _____
Títol: _____
Editorial: _____
Il·lustrador (si n'hi ha): _____
Traductor (si n'hi ha): _____
Data de publicació: _____
Ciutat on s'ha publicat: _____
Col·lecció: _____
Nombre de pàgines: _____
Descripció física: _____ _____
Notes: _____ _____ _____ _____

2. Intercanvia la feina amb un company o companya i comenteu les fitxes bibliogràfiques i els llibres als quals corresponen.

Nom _____ Data _____

1. Agafa un diccionari català-anglès. Busca-hi les paraules següents i copia'n el mot anglès corresponent.

- sostre _____
- cortina _____
- motxilla _____
- camió _____
- ordinador _____
- company _____
- amistat _____
- gerd _____

2. Consulta un diccionari de sinònims i antònims i completa:

	sinònim	antònim
interessar		
molest		
atípic		
inversemblant		
animat		

3. Ara necessitaràs un diccionari enciclopèdic per cercar i copiar la informació de:

- illa de Pasqua

- guaret

---

4. Per acabar, busca un diccionari ideològic i utilitza'l per trobar-hi deu paraules de cadascun dels camps semàntics següents:

- mitjans de transport: _____
- aliments: _____
- roba: _____

Nom _____ Data _____

1. Tria una de les imatges que tens a continuació per escriure un article d'opinió i respon:

• Quin títol hi posaràs?

_____

• Quina posició prendràs respecte a la imatge: defensaràs el que s'hi veu o no?

_____

_____

• Quins seran els teus arguments? Fes-ne una llista.

_____

_____

_____

• Ara escriu el teu article d'opinió: sigues clar, justifica les teves opinions i revisa l'ortografia.

_____

_____

_____

_____

_____

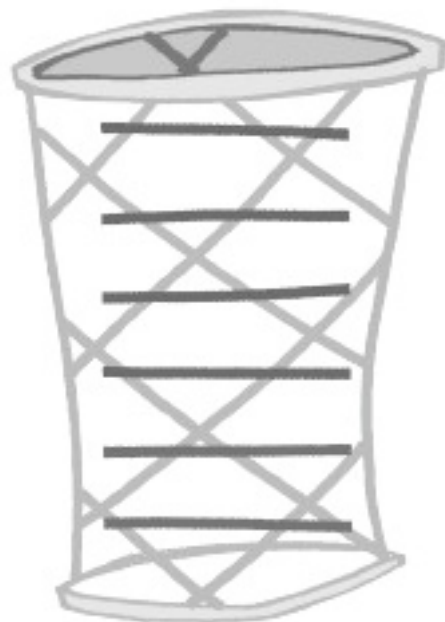
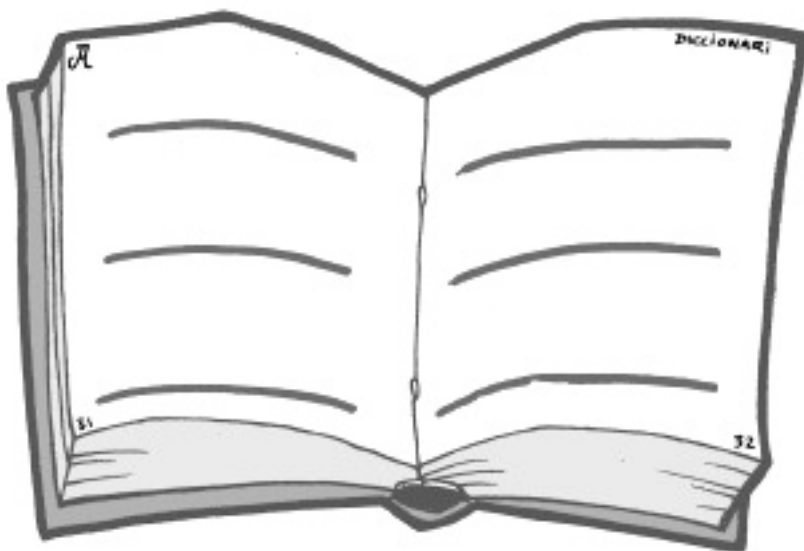
_____

_____

Nom _____ Data _____

1. Destria les paraules següents en dues llistes: mots incorrectes d'ús freqüent i castellanismes.

barco caldo guapo
 jaque rato patilla
 taquilla acera amo
 burro candau GRIETA

2. Escribe les paraules correctes corresponents als següents mots incorrectes d'ús freqüent:

• adelantar: _____

• tamany: _____

• mimbre: _____

• pepino: _____

• souvenir: _____

• brasileny: _____

• papilla: _____

• stage: _____

• además: _____

• pegatina: _____

Nom _____ Data _____

1. Dibuixa els gestos amb els quals es poden representar les expressions següents:

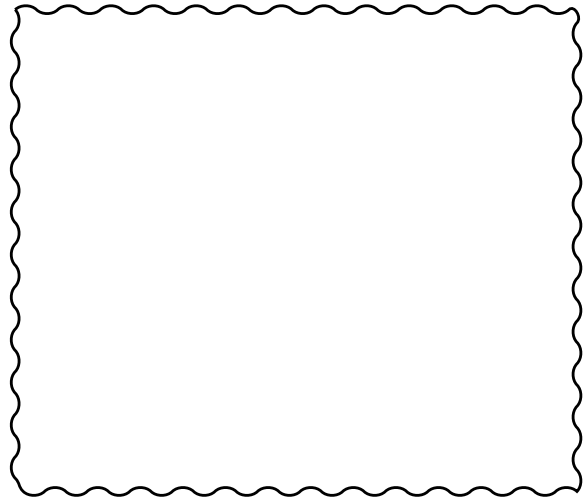
Tinc una idea.

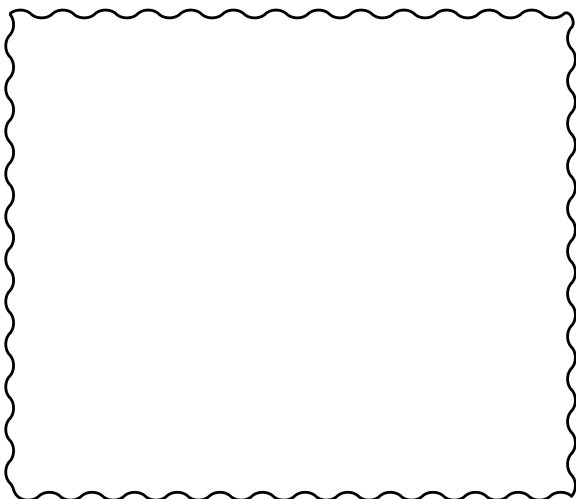
Silenci.

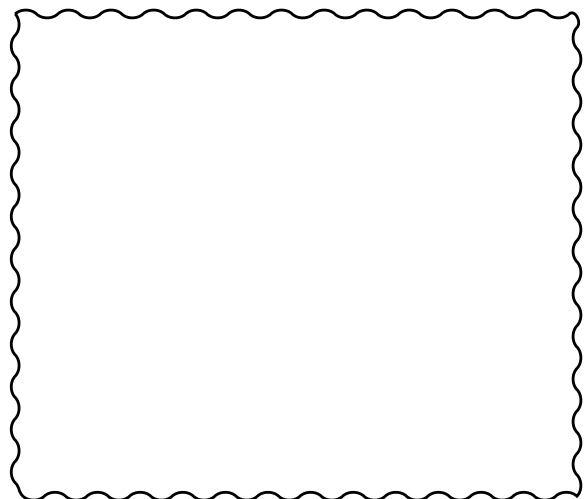
Atura't!

Atenció!

Ràpid!

Quina pudor!

Nom _____ Data _____

1. Escriu les oracions corresponents a les expressions que tens a continuació:

- El dg. a les 7h, 23a reunió de l'AMPA.

_____

- L'ATS atén al núm. 28, entl. 1a.

_____

- Al c. Major venen para-sols a 18 €.

_____

- Els EUA negaven haver vist cap OVNI dj. passat.

_____

2. Escriu les sigles corresponents a les paraules següents:

- Universitat de Barcelona: _____
- Esquerra Republicana de Catalunya: _____
- Ràdio Associació de Catalunya: _____
- Transports Metropolitans de Barcelona: _____
- Ferrocarrils de la Generalitat: _____
- Museu Nacional d'Art de Catalunya: _____

3. Ara, inventa: escriu la paraula o grup de paraules que reduiràs i a continuació l'abreviació (sigles, símbols o abreviatures) amb la qual l'expressaràs. Fixa't en l'exemple:

expressió	abreviació	tipus
Grup Ecologista de Mataró	GEM	sigles

Solucionari

Reforç

Fitxa 1: L'accent gràfic en les paraules agudes

1. amb accent gràfic obert; de-mà, a-ni-ràs, A-dri-à, ca-fè, pa-gès; amb accent gràfic tancat: do-ffí, ac-cés; sense accent gràfic: mal-son, fe-liç, con-tent, cui-ner, in-fan-til.
2. esquís, monopatí, aquí, cabàs, cançó, Berlín, entrepà, autobús, París, balcó, això, Lluís.
3. després, ximpanzé, educació, serè.

Fitxa 2: L'accentuació de les paraules planes i esdrúixoles

1. fan-tàs-ti-ca, fà-cil, ter-mò-me-tre, pel-lí-cu-la, mà-gic, prés-sec, pà-gi-na, di-ffí-cil, àn-si-a, úl-tim, cò-pi-a, hi-po-pò-tam, ex-pe-ri-èn-ci-a, àl-bum, te-lè-phon, se-mà-for.
■ planes: fàcil, màgic, préssec, difícil, últim, hipopòtam, àlbum, telèfon, semàfor; esdrúixoles: fantàstica, termòmetre, pel·lícula, pàgina, ànsia, còpia, experiència.
2. La Núria i l'Àlex són molt amics. Ella, la Núria, sempre va amb sandàlies, diu que no li agrada dur els peus tapats. Això sí, quan ha d'apretar a córrer, no sap com fer-s'ho. L'Àlex s'està tot el dia enganxat al mòbil i a la seva càmera digital, és una mica pesadet... Però encara que sembli mentida, tenen una relació molt especial.

Fitxa 3: L'accent diacrític

1. dóna: tercera persona del singular del present de *donar*; dona: persona del sexe femení; sol: astre; sòl: terra; móra: fruita; mora: dona àrab.
2. Hi té la mà trencada, a fer sudokus. Ma germana és traductora. Té un séc a la camisa, no l'ha planxada. Si sec a la vora del foc no tinc tant de fred. Va omplir el porró amb el vi de la bóta. He de portar la bota al sabater. Tinc una son que no m'aguanto. Són amics inseparables.
3. R. M. L'ós polar està en perill d'extinció. M'he trencat un os del braç. Hi ha més carn que patates. Aquest mes he tingut un convidat a casa. Ho fa molt bé, això de pintar. Aquell be no vol estar amb el ramat.

Fitxa 4: Els enunciats. Oracions i frases

1. oració, oració, oració, frase, frase, frase.
2. L'Eva espera l'autobús. Visc a Vilanova. Treballes massa.
■ El cotxe cuina un arròs a la cassola. Llapis i demana paper. Atenció!
3. R. Ll.

Fitxa 5: Les vocals a/e àtones en els verbs

1. mengeu, menjo; disfressar-se, disfresso; navegava, navego; temem, temo; menja, menjava; casen, caso.
2. Omple la gerra i posa-la a taula. Van creure que si parlaven fluixet ningú no es queixaria. Vine i obre l'ampolla de gasosa. L'Alba comença a llegir el poema. Però tothom parla i no se sent res. Si visites en Pau, dóna-li records de part meva. Corre que fas tard! Arribes l'últim a tot arreu.
3. jec, jeus, jeu, jaiem, jaieu, jeuen; neixo, neixes, neix, naixem, naixeu, neixen; trec, treus, treu, traiem, traieu, treuen.

Fitxa 6: La o i la u àtones en els verbs

1. cuso, cuses, cus, cosim, cosiu, cusen; cullo, culls, cull, collim, colliu, cullen; escupo, escups, escup, escopim, escopiu, escupen; tusso, tusses, tus, tossim, tossiu, tussen; surto, surts, surt, sortim, sortiu, surten.
2. Quan pugueu parlar amb mi cinc minuts, m'aviseu. Espero no destorbar-te gaire. No volem que us impliqueu en aquest tema. Poden venir a la meva festa d'aniversari? Convidaré tots els meus amics. No surtis al carrer sol, espera'm. M'amago perquè no em trobin.
3. R. Ll.

Fitxa 7: Tipus d'oracions

1. Declamativa: No he portat la llibreta.
Exclamativa: Estic tan contenta!
Interrogativa: T'apuntes al cinema?
Imperativa: Dóna'm la mà.
Dubitativa: Potser hauries de venir amb mi.
Desiderativa: Volen que els doni festa.
2. Declamativa: afirmar o negar alguna cosa.
Interrogativa: preguntar.

Imperativa: donar una ordre.
Dubitativa: transmetre un dubte.
Exclamativa: expressar sentiments.

■ R. LI.

Fitxa 8: Les paraules homònimes

1. Van abaixar el teló enmig dels aplaudiments del públic. No té bé el taló i ha de portar plantilles. Era un signe d'exclamació, el que hi havia. Aquell preciós animal era un cigne. Va agafar la falç per anar a treballar al camp. Aquest noi és molt fals, mai no saps quina cara fer-li.
2. ball, de ballar, vall, pla entre muntanyes; bell, bonic, vell, ancià; nou, nombre, nou, contrari d'antic; pop, tipus de música, pop, animal; séc, plec a la roba, sec, de seure.
3. R. M. La vaca pastura pel prat. Carrega-ho a la baca del cotxe. Porti'ns el compte, que marxem. El comte subvenciona la reforma.

Fitxa 9: Els parèntesis, les cometes i els dos punts

1. Indica que aquella paraula té doble sentit. Cita un títol, un capítol, un conte, un poema... Reprodueix textualment el que algú ha dit.
2. L'àcid acetilsalicílic (l'aspirina) és molt efectiu per al mal de cap. Els alumnes de cicle superior (cinquè i sisè) organitzaran el carnestoltes. Cada bienni (període de dos anys) es presenta un balanç dels resultats. Les illes Balears (Mallorca i Menorca) són les més grans.
3. Has d'anar a la fruiteria i comprar: pomes, taronges, mandarines i plàtans. El poeta va dir: «Enyoraré la meva terra». La dependenta va preguntar: –Quant n'hi poso? Ell va respondre: –Dos-cents grams.

Fitxa 10: El nom, nucli del sintagma nominal

1. La germana de l'Eva és infermera d'urgències. Nosaltres preparem les maletes. Aquell amic de la Iolanda va arribar tard a la celebració. Va deixar les ulleres de sol al cotxe. Un treballador del torn de nit va arribar tard.

■ determinants: -, -, les, aquell, les, un;
nucli: infermera, nosaltres, maletes, amic, ulleres, treballador; complements: d'urgències, -, -, de la Iolanda, de sol, del torn de nit.

2. subjecte: la germana de l'Eva, nosaltres, aquell amic de la Iolanda, un treballador del torn de nit; altres funcions: infermera d'urgències, les maletes, les ulleres de sol.

Fitxa 11: Consonants mudes a final de mot

1. jardiner, anar, solar, construir, aprovar, dolor, sobrar, escollir, venir, taronger, gener, menjar, porter.
2. invent: inventor; destorb: destorbar; sòlid: solidesa; sort: sortejar; esvelt: esvelta; part: partir; estrip: estripar.
3. L'Eduard estava malalt, però esperava el metge pacientment. Van anar a fer un tomb pel Pont del Diable. Els del supermercat van portar molt de menjar. El mes vinent, el febrer, estarem voltant pel món. Únicament buscava una feina que no el deixés exhaust. La gespa del camp de futbol s'ha anat deteriorant.

Fitxa 12: Els complements del nom

1. determinant: la, una, el, l'; adjectiu: -, alta, -, -; prep. + SN: de l'Eva, -, de treball, -; que + oració: -, -, -, que m'havia regalat la caixa de pintures.
2. det + N + prep. + SN; det + N + que + oració; del + N + adj; det + N + que + oració.
3. la porta d'entrada: det + N + prep. + SN; la història de Catalunya: det + N + prep. + N; el botiguer de la cantonada: det + N + prep. + SN; la persona que truqui primer: det + N + que + oració; un premi en metàl·lic: det + N + prep. + SN.

Fitxa 13: Prefixos de negació i oposició

1. descansat, descobert, apolític, anticicló, contrarevolució, desconegut, injust, immòbil, disculpar, contradir.
2. Vaig desembolicar el seu regal. Era una sala totalment asimètrica. Vol mostrar la seva disconformitat. Estic descongelant llagostins. És una persona totalment infeliç.

Vaig seure en el seient més incòmode.
Aquell noi és un immadur.

3. R. M. desconegut, desinteressat, desplaçat; anormal, assenyalar, abalancar-se; antiaeri, anticlerical, antítesi; contracorrent, contrarestar, contrapunt; infidel, infiltrar, inexpugnable; dissimètrica, dissimular, dissonant.

Fitxa 14: Prefixos cultes

1. **microones**, **supermercat**, **telèfon**, **televisor**.
2. semifinalista, clorofil·la, biblioteca, infrarojos, supervivent, cal·ligrafia.
3. La clorofil·la dóna el color verd a les plantes. Ha millorat la lletra perquè ha fet cal·ligrafia. M'agrada agafar llibres i música de la biblioteca pública. Van detectar l'arma en passar la bossa pels infrarojos. Va ser l'únic supervivent de l'accident. Va quedar semifinalista al torneig d'escacs.

Fitxa 15: La ela geminada

1. col·lecció, col·legi, col·locar, parcel·la, Marcel·la, caravel·la, al·legar, al·lèrgica, al·lucinar, il·legal, il·lícit, il·luminar.
2. celebrar, goril·les; cèl·lula, libèl·lula; elaborar, destil·leria; parcel·la, gal·lès; putxinel·li, col·lecció; satèl·lit, alegrar. R. M. Celebrem l'arribada dels goril·les. Analitzen la cèl·lula de la libèl·lula. L'elaboren a la destil·leria familiar. Es ven la parcel·la del gal·lès. Tria un putxinel·li de la col·lecció. M'alegro del funcionament correcte del satèl·lit.
3. cancel·lar, il·legal, goril·la, il·lusió, clorofil·la, cal·ligrama, metàl·lic.

Fitxa 16: Les propietats textuais

1. El primer.
2. Quan vaig arribar a la festa encara hi havia molta gent. Aleshores vaig pensar que el millor era buscar l'Esteve i dir-li el que passava al més aviat possible. Però l'Esteve ja no hi era.
3. 1r: formal pel tipus de llenguatge i pel seu contingut. 2n: informal, pel vocabulari i pel que s'hi diu.

Fitxa 17: Les grafies g/j

1. albergínia, jesuïta, neteja, jet, objecció, injectar, gegant, judici, jauríem, joguina, vertigen, juràssic.
2. menjo, menges, menja, mengem, mengeu, mengem; barrejo, barreges, barreja, barregem, barregem, barregen; passejo, passeges, passeja, passegem, passegeu, passegem.
3. No és just que no vegi Júpiter amb aquest telescopi! El projecte el va portar al jutjat el mes de gener. En Jesús menja gírgoles a la brasa. A les platges no hi feia calor, anàvem amb jersei. Va donar la joguina a la Gemma, que jeia al sofà. Sa majestat vesteix informalment: porta un jersei, uns texans i una jaqueta.

Fitxa 18: Tipus de verbs

1. R. M. Plou a bots i barrals. Neva a l'alta muntanya.
2. treballa: predicatiu, PV; és: copulatiu, PN; semblaven: copulatiu, PN; preparaven: predicatiu, PV.
3. intransitiu, intransitiu, transitiu, transitiu.

Fitxa 19: Hiperònims i hipònims

1. embarcacions: canoa, llanxa, veler, transatlàntic; calçat: mocasí, sabatilla, bota, sandàlia; ocells: perdiu, oreneta, pardal, gavina.
2. seients, recipients per beure, eines.
3. R. M. instruments: flauta, trompeta, timbal; flors: margarida, tulipa, rosa; electrodomèstics: microones, batedora, torradora; animals: gos, gat, guineu; coberts: cullera, forquilla, ganivet; vehicles: cotxe, camió, moto.

Fitxa 20: Les grafies m/n

1. bombeta, àmfora, embut, comportar, informació, confessar, timbal, inflar, ombra, immortal, enviar, enfeinat.
2. No torna **canvi**. Portes el **compte**? El **comte** viu en un castell **immens**. Aquest **assumpte** és **temptador**. Van agafar el **presumpte** lladre d'**àmfores**.
3. La infermera està molt enfeinada amb els nadons. El va commoure l'aplaudiment dels convidats.

Llamps i trons al camp, feien del paradís un infern. Enmig de la simfonia, es va produir una explosió. Fa temps que hauria d'haver fet l'informe.

Fitxa 21: Les perífrasis verbals

1. En Pere està cansat d'esperar. Estava fent un treball de música. Havia de trobar un regal amb urgència. M'ha deixat un paquet a la porteria. S'acaben de trobar l'Arnau i l'Íngrid.
  - verb auxiliar: està cansat d', estava, havia de, -, acaben de; verb principal: esperar, fent, trobar, -, veure.
2. Van a comprar: perífrasi verbal; vaig preparar, va fer: forma perifràstica; havia trobat, hem acceptat, heu exhaurit: forma composta.

Fitxa 22: Les grafies b/v

1. intercanvi, pebre, trobàreu, bombolles, canvi, població, bricolatge, tombarella, braç, invent, ambulància, blanc.
2. clau, clavar; mou, moviment; rep, rebut; neu, nevada; cap, cabut; llop, llobató; tou, tova; blau, blavor.
3. Aquell ocell vola molt ràpid. Llença la bola de paper i va directa a la paperera. La seva bellesa crida l'atenció allà on va. Volia viure una vellesa reposada a la seva casa del poble. Va enganxar la bena amb un tros d'esparadrap. Aquesta vena és una de les principals del cos humà.

Fitxa 23: Els verbs regulars i irregulars

1. faig, fas, fa, fem, feu, fan; vaig, vas, va, anem, aneu, van; estic, estàs, està, estem, esteu, estan.
  - fer, venir, estar. Perquè canvien en l'arrel o en la desinència.
2. estigui, caces, mou, seguéssim, trenqueu, amagués.
3. No cal que vinguis, si plou a bots i barrals. Tampoc si neva o si pedrega. Hi ha molta gent que sol venir a veure'm, per això no cal que pateixis, que no estaré sola.

Fitxa 24: L'ús de hi/i i ho/o

1. això, al cine, ningú, pesadet, genial, per Internet.

■ M'ha comprat això. Demà m'ho posaré. Anirà al cine amb la Berta. Jo també hi aniré. Aquí no ve ningú. Que no hi treballen, aquí? En Joan és molt pesadet i en Jordi també ho és força. Aquell llibre és genial, però aquell altre encara ho és més. M'agrada navegar per Internet. A tu també t'agrada navegar-hi?

2. Mires la tele o fas els deures? L'Oriol és l'amo o un treballador de l'empresa? L'Aina i la Fina preparen les paperetes per a la votació. Jo no vindré al partit i el meu germà tampoc no podrà venir.

Fitxa 25: El complement directe

1. un llibre de butxaca, que fem la festa divendres, hi, tres quilos de pomes, en, que no vindrà.
  - SN: un llibre de butxaca, tres quilos de pomes; que + oració: que fem la festa divendres, que no vindrà; pronom feble: ho, en.
2. En compra. Les posa. El neteja. Ho diu. Els demana. La busca.

Fitxa 26: Alhora/a l'hora, aleshores/a les hores, sinó/si no

1. No ballaré si no balles tu amb mi. No m'agrada el cafè amb llet, sinó sol. Recorda que t'has de prendre el xarop a les hores dels àpats. Aleshores vam decidir d'anar a França. Ara hem de fer força tots alhora. Ens trobarem a l'hora que vulguis.
2. R. LI.

Fitxa 27: El complement indirecte

1. a la germana de l'Olga, a qui el necessita, a ella, a qui li ha enviat l'acudit, li, a la Maria, els.
  - prep. + SN: a la germana de l'Olga, a la Maria; prep. + qui + SN: a qui el necessita, a qui li ha enviat l'acudit; prep. + pronom: a ella; pronom feble: li, els.
2. al forner, L'Ariadna li compra el pastís; als menors, No els venem alcohol; a qui s'ho mereix, Li atorguen el guardó; al meu fill, Li faig el dinar.

Fitxa 28: L'apòstrof

1. L'amaga darrere dels llibres. M'ha demanat un munt de coses. No n'envejo res, d'aquell personatge. L'havien avisat, però no en va fer cas. S'estalviarà molts diners gràcies a l'Elsa.
2. Llegeix-la. Anima't. Prepara'n. Serveix-lo.
3. ajuda'm, t'escoltaran, arrossega'ls. R. M. Ajuda'm a pujar les bosses. No t'escoltaran si no els interessa el que dius. Arrossega'ls, que per això tenen les rodetes.

Fitxa 29: El complement circumstancial

1. amb la serra: instrument, prep. + SN; aquesta tarda: temps, SN; al forn: lloc, prep. + SN; hi: lloc, pronom feble; a poc a poc: manera, locució adverbial; molt: quantitat, adverbi; tard: temps, adverbi; al Carib: lloc, prep + SN; amb la seva germana: companyia, prep. + SN.

Fitxa 30: Repàs de vocalisme

1. dofí, informàtica, cafè, cançó, helicòpter, màquina, endívia, gairebé, verdós, mòbil, fràgil, història.
2. casteller, castell; cafetera, cafè; lletera, llet; paperet, paper; dental, dent; saler, sal; raspallet, raspall; costellam, costella.
3. Es va posar a escombrar el pati, tot i que feia un dia molt calorós. Van recollir les joguines i van parar taula per sopar. El plugim suau queia sobre la pomera i en netejava les fulles. Vol recordar com era aquell guisat de carn on se sucava tant. Van adobar el camp del costat del meu en un moment.

Fitxa 31: L'atribut

1. de pedra (prep. +SN), que vol dinar aviat (que + oració), un trofeu de plata (SN), ho (pronom feble), cansada (adjectiu).
2. El, Aquell noi serà el campió. Aquell noi el serà. La, La Consol és la pediatra. La Consol l'és. Els, Els joves eren els seus amics. Els joves els eren. Les, Les guanyadores són les meves germanes.

Les guanyadores les són.

En, En Jan és molt simpàtic. En Jan n'és molt. Ho, El seu veí era d'Anglaterra. El seu veí ho era.

Ampliació

Fitxa 1: Preparem una enquesta

1. R. LI.

Fitxa 2: Escrivim un text explicatiu

1. pis, rajola, enrajolar, menjador, guix, enguixar, finestra, pintar, ciment, masia, bany, cuina, casa, fusta, torre, envernissar.
2. tipus d'habitatge: pis, masia, casa, torre; parts de l'habitatge: menjador, finestra, bany, cuina; materials de construcció: rajola, guix, ciment, fusta; accions per construir: enrajolar, enguixar, pintar, envernissar.
3. R. M. verdures: bledes, espinacs, enciam...; fruites: plàtan, meló, taronja...; carns: xai, vedella, pollastre...; peixos: rap, lluç, sardina...; cereals: blat, civada, ordi...; fruits secs: ametlles, nous, avellanes...

■ R. LI.

Fitxa 3: El llenguatge literari

1. Sí. Llur: la seva. Bruna: morena. Alosa: tipus d'ocell.
Sí, els lilàs han dit llur joia envejosa a les roses.
«bella i pubilla, i és bruna de rostre».
El poeta.

Fitxa 4: Escrivim un text instructiu

1. Llimones, sucre, aigua.
Espremedor, ganivet, cullera, gerra.
■ Tallem les llimones per la meitat i les espremем. Aboquem el suc en una gerra i l'acabem d'omplir amb aigua. Hi afegim sucre al gust, ho remenem ben remenat i ho posem a la nevera.

Fitxa 5: Escrivim un reportatge

1. R. LI.

Fitxa 6: Els manlleus

1. alemany: guanyar, ganivet; àrab: alcalde, albergínia; grec: crisi, drama; francès: menú, entrecot; italià: piano, partitura; castellà: curandero, buscar; anglès: míting, tennis.

- R. M. L'alcalde va inaugurar la plaça. Van guanyar les eleccions. Van fer un míting de final de campanya. El curandero li va guarir el mal. Va buscar un amic per anar a la festa. Toca el piano en un bar. Quin menú més deliciós! Es va desencadenar una crisi. Talla-ho amb el ganivet. Menjo albergínies farcides. Vaig al teatre a veure un drama. Tallo l'entrecot amb el ganivet de la carn. Mira la partitura i no t'equivoquis. Jugo a tennis amb una amiga.

Fitxa 7: La comèdia

1. Un suposat metge que visita un pacient.

No, perquè el seu diagnòstic no té cap sentit.

Que qualsevol cosa que digui l'Argan fa que li diagnostiqui el mateix.

Que l'Argan no està malalt. Còmic.

- La comèdia és un gènere teatral que sempre té un final feliç. L'acció és divertida i acostuma a tenir elements de crítica de les persones i de la societat.

Fitxa 8. Preparem una conferència

1. R. Ll.

Fitxa 9: La biografia

1. R. Ll.

Fitxa 10: La formació de verbs

1. simplificar, facilitar, petonejar, groguejar, sistematitzar, accentuar, escantellar, afluir, empetitir, escapçar, emmotllar, emfasitzar, emmarcar, emmetzinar, emmascarar, enrancir.

- R. M. Cal sistematitzar les dades. Has d'afluir la corda. Van petonejar l'àvia. Porta la tela a emmarcar. Es va emmascarar tota la cara.

Fitxa 11: La tragèdia

1. Eumolp a Antígona. Que no, perquè no es pot defugir del rei. Personificació. Inevitable. Li espera la mort.

- La tragèdia és un gènere teatral protagonitzat per reis, déus i personatges importants que presenta problemes profunds i que sempre té un desenllaç fatal i inevitable.

Fitxa 12: Practiquem l'estil directe i l'estil indirecte

1. R. Ll.
2. –Et trucaré a les deu –va dir l'Anna.
–A aquesta hora no em trobaràs –vaig dir jo.
–Per què? –preguntà l'Anna.
–No n'has de fer res del que jo faig o deixo de fer –vaig respondre.

Fitxa 13: Escrivim una carta formal

1. R. Ll.

Fitxa 14: Els registres lingüístics

1. El primer dibuix correspon al segon text i el segon dibuix, al primer.
2. El primer està escrit en un registre estàndard, amb un llenguatge més cuidat i unes expressions més formals. El segon està escrit en un registre col·loquial, amb expressions provinents del llenguatge oral i un llenguatge molt expressiu.
3. R. Ll.

Fitxa 15: Treballem la novel·la

1. R. Ll.

Fitxa 16: Fem una cançó

1. R. Ll.

Fitxa 17: L'anàfora i la personificació

1. En el primer text, la Lluna que observa, escolta i somriu és una personificació. En el segon text hi ha una anàfora o repetició del verb *treballen*.
2. R. Ll.
3. R. Ll.

Fitxa 18: Creem una llegenda

1. R. Ll.

Fitxa 19: L'al·literació i la inversió

1. En el primer hi ha una al·literació i en el segon, una inversió.
2. La pluja queia seguida sense parar.
3. R. Ll.

Fitxa 20: Poesia. La rima

1. R. M. maca, mala; rasa, fase; camí, padrí; fins, veïns; usa, difusa; pruna, duna.
■ R. Ll.
2. 1 i 2: tarda, mirada. 3 i 4: treballat, blat. 5 i 6: flor, dolor. 7 i 8: mirada, tarda.
■ Assonant, perquè només rimen les vocals, en els versos 1-2 i 7-8. Consonant, perquè rimen les vocals i les consonants en els versos 3-4 i 5-6.

Fitxa 21: mesurarem versos

1. La-me-va+à-ni-ma-i+el-meu-cos (8a)
s'han-re-fet-prop-de-tu+es-ti-ma-da, (8b)
oh-port-fon-do+en-i-lla-sal-va-da, (8b)
san-tu-a-ri+en-bos-cat-ge-clos. (8a)
En-vent-de-sem-pre-i+els-seus-plors (8a)
que-dol-ça-ment,-amb-qui-na+o-na-da (8b)
tan-pu-ra,+a-la-fi+hu-mi-li-a-da, (8b)
m'han-dut-al-cor-del-teu-re-pòs! (8a)
T'he+a-do-rat-per-què-fos-sis-de-a, (8c)
t'he-ca-llat-per-sen-tir-te+i-de-a (8c)
en-la-llum-dels-ver-sos-an-tics. (8d)
Tan-cla-ra+al-lluny-i-prop-tan-ca-ra! (8e)
La-ment-que+et-pen-sa-sem-bla+a-va-ra (8e)
I+el-món,-re-pe-tint-se,- pro-lix. (8d)
■ Catorze. Quatre, dues de quatre i dues de tres. Sí, consonant. Cos, clos; estimada, salvada; plors, repòs; onada, humiliada; dea, idea; cara, avara; antics, prolix.

Fitxa 22: Treballem les estrofes

1. Quatre. Tres de quatre i una de dos. Tres quartets i un pariat. Sí, consonant. Deliri, assiri; amant, brillant; serenata, plata; només, congrés; Victòria, òria; avui, tu i; escric, pessic.

Fitxa 23: Fem una fitxa bibliogràfica

1. R. Ll.
2. R. Ll.

Fitxa 24: Treballem amb els diccionaris

1. *roof, curtain, rucksack, lorry/truck, computer, companion/partner, friendship, raspberry.*
2. Captivar/atreure; desinteressar. Amoïnós/carregós; agradable. Singular/rar; típic. Fabulós/increïble; versemblant. Apassionat/eixorivit; desanimat.
3. illa de Pasqua: illa del Pacífic, la més oriental de la Polinèsia. És una dependència de l'estat de Xile des del 1888, agregada a la regió de Valparaíso. Ocupada, probablement (segles X i XIII) pel llegendari Hatu-Matua, fou descoberta, el 1686, pel pirata anglès Edward Davis, i batejada per l'holandès Roggeveen el dia de Pasqua del 1722 amb aquest nom. La població autòctona pertany, sembla, per raça, per llengua i per cultura al grup polinèsic, però a causa de l'isolament geogràfic han desenvolupat una forma particular de civilització. Posseïa una escriptura jeroglífica. Hom hi trobà més de 300 escultures antropomòrfiques d'enormes proporcions (*moai* en la llengua rapanui), fetes de tova i ajupides sobre el ventre, que formaven part dels *ahu* (santuaris) fins a mitjan segle XIX.
guaret: sistema de conreu que consisteix a deixar reposar any sí any no un terreny empobrit per tal que torni a adquirir fertilitat.
4. R. M. Mitjans de transport: autobús, avió, vaixell, cotxe, metro, tramvia, bicicleta, autocar, patinet, barca.
Aliments: fruita, verdura, carn, peix, ous, llet, formatge, cereals, llegum, pastissos.
Roba: samarreta, camisa, jersei, mitjons, jaqueta, calces, calçotets, sostens, faldilla, vestit.

Fitxa 25: Escrivim un article d'opinió

1. R. Ll.

Fitxa 26: Treballem els mots incorrectes d'ús freqüent

1. mots incorrectes: *barco, rato, jaque, candau, acera, grieta*; castellanismes: caldo, guapo, patilla, taquilla, amo, burro.
2. avançar, vímet, record, farinetes, a més a més, mida, cogombre, brasiler, estada, adhesiu.

Fitxa 27: El llenguatge no verbal

1. R. LI.

Fitxa 28: Les abreviacions

1. El diumenge a les set hores, vint-i-tresena reunió de l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes. L'assistent tècnic sanitari atén al número vint-i-vuit, entresòl primera. Al carrer Major venen para-sols a divuit euros. Els Estats Units d'Amèrica negaven haver vist cap objecte volador no identificat el dijous passat.
2. UB, ERC, RAC, TMB, FFGG, MNAC.
3. R. LI.

